

Kinnitatud
direktori käskkirjaga 29.08.2019.a. nr. 1-3/28

Läbi arutatud ja heaks kiidetud pedagoogilise nõukogu koosolekul
28.08.2019.a. protokoll nr. 3, otsus nr.2

Läbi arutatud ja kooskõlastatud hoolekogu koosolekul
28.08.2019.a. protokoll nr. 4, otsus nr.1

***Õppekava täiendamine arengueestluse korraldamise ja
keelekeekümbuse ning pilootprojekti metoodika põhimõtete osas:***

Kinnitatud
direktori käskkirjaga 04.12.2019.a. nr. 1-3/48
Läbi arutatud ja heaks kiidetud pedagoogilise nõukogu koosolekul
26.11.2019.a. protokoll nr. 1, otsus nr.1

Läbi arutatud ja kooskõlastatud hoolekogu koosolekul
02.12.2019.a. protokoll nr. 1, otsus nr.2

***Õppekava täiendamine valdkonnas „Eesti keel kui teine keel“
ja osas „Eesti keele metoodika põhimõtted“:***

Kinnitatud
direktori käskkirjaga 01.11.2022.a. nr. 1-3/43-1
Läbi arutatud ja heaks kiidetud pedagoogilise nõukogu koosolekul
31.10.2022 .a. protokoll nr. 1, otsus nr.1

Läbi arutatud ja kooskõlastatud hoolekogu koosolekul
31.10.2022. a. protokoll nr. 1, otsus nr.2

LASTEAIA KIRSIKE ÕPPEKAVA

Narva

2019

SISUKORD

1. Lasteasutuse liik ja eripära
2. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid
3. Õppe- ja kasvatustöö põhimõtted
  - 3.1 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted
  - 3.2 Keelekümbeluse ja pilootprojekti metoodika põhimõtted
  - 3.3 Tasandusrühma töö põhimõtted
4. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus.
5. Valdkondade õppe – ja kasvatustegevuse eesmärgid ja sisu ning lapse arengu eeldatavad tulemused
  - 5.1 Valdkond Mina ja Keskkond
  - 5.2 Valdkond Keel ja kõne
  - 5.3 Valdkond Eesti keel kui teine keel
  - 5.4 Valdkond Matemaatika
  - 5.5 Valdkond Kunst
  - 5.6 Valdkond Muusika
  - 5.7 Valdkond Liikumine
6. Lapse arengu hindamise põhimõtted
  - 6.1 Hindamise korraldamine
  - 6.2 Hindamise meetodid
7. Erivajadustega laps
  - 7.1 Individuaalse kava koostamise protsess
8. Lapse koolivalmiduse hindamise põhimõtted ja korraldus
  - 8.1 Koolivalmiduskaart
9. Arenguevestluse läbiviimine lapsevanematega
  - 9.1 Arenguevestluse kord
10. Koostöö lapsevanematega
11. Õppekava uuendamine ja täiendamine

1. LASTEAIA LIIK JA ERIPÄRA

Lasteaed “Kirsike” on munitsipaalasutus ja asub aadressil Albert-August Tiimanni 11, 21003, Narva. Rühmade arv: 11 (sõime-, aia-, tasandus-, pilootprojekti- ja keelekümbelrühmad)

Lasteaed “Kirsike” on avatud tööpäeviti 06:30 -18:30

Õppe- ja kasvatustöö toimub lasteaias vene ja eesti keeles.

Lasteaed „Kirsike“ on lasteasutus,

- mis tagab koolieelikutele alushariduse omandamise ja mitmekülgse arengu kaasaegses ühiskonnas,
- kus on kaks osalist keelekümbelrühma, 3 rühma pilootprojekti “Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas” ja kaks tasandusrühma,
- mis hoiab ja tugevdab lapse tervist ning soodustab tema emotsionaalset, kõlblist, sotsiaalset, vaimset ja kehalist arengut,
- mis loob eeldused edukaks edasijõudmiseks igapäevaelus ja koolis,
- mis aitab üldinimlike eetiliste väärtuste baasil saada lapsel elus, töös ja loomingus aktiivseks isiksuseks,
- mis aitab kaasa laste ning nende vanemate integreerumisele Eesti ühiskonda,
- mis kaasab lastevanemaid õppe- ja kasvatustöö protsessi.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse EESMÄRGID.

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev areng koostöös kodu ja lasteasutusega. Üldeesmärgist lähtuvalt toetab õppe- ja kasvatustegevus lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel terviklik ja positiivne minapilt, ümbritseva keskkonna mõistmine, eetiline käitumine ning algatusvõime, esmased tööharjumused, kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest ning arenevad mängu-, õpi-, sotsiaalsed ja enesekohased oskused.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse Põhimõtted

3.1 Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted on:

- lapse vanuse, individuaalsuse ja tema arengupotentsialiga arvestamine,
- lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine,

- lapse loovuse toetamine,
- lapse arengut arvestava keskkonna loomine,
- õppimine läbi mängu,
- lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine,
- lapsele turvatunde, eduelamuse tagamine,
- erinevate tegevuste lõimimine,
- koostöö kodu ja lasteasutuse vahel,
- eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.

3.2 Lasteaias on 4 pilootprojekti “Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeelega rühmas”, osaline keelekümbeluse- ja kakskeelne rühm.

Eesti keele õpetamise metoodika põhimõtted:

- õpe vastab laste ealisele arengule ja kultuuritraditsioonidele,
- keelekümbeluse- ja pilootprojekti eesmärgiks on toimiv mitmekeelsus, mis on oluline mitmekultuurilises ühiskonnas,
- vajalikud teadmised ja oskused on nii emakeeles kui ka eesti keeles,
- keelt õpitakse loomulikes olukordades,
- keeleõpe viiakse läbi mängulises vormis,
- lapsi ei sunnita, vaid innustatakse ja julgustatakse kõnelema.

3.3 Lasteaias on tasandusrühmad.

Tasandusrühma ja töö põhimõtted:

- igale lapsele koostatakse individuaalne arengukava,
- tasandusrühma töö eesmärk on luua võimalikult arendav ja turvaline keskkond erivajadusega lapsele,
- tasandusrühma õppekava, päevakava ja tegevuskava on samasugune kui tavarühmades,
- tasandusrühma õpetaja on läbinud eripedagoogilise täiendkoolituse,
- tasandusrühma logopeed tegeleb tasandusrühma lastega igapäevaselt, kas individuaalselt või alarühmadena,
- tasandusrühmas toimub tihe koostöö vanemate, rühmameeskonna ja teiste lapse arengut toetavate spetsialistidega.

4. ÕPPE- JA KASVATUSPROTSESSI KORRALDUS

Lasteaia õppe-ja kasvatuskorralduse aluseks on riiklik õppekava ning lasteaia Kirsike õppekava.

Lasteaed Kirsike korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1. septembril ning kestab 31. augustini. Õppeaasta algusest 2 nädalat on mõeldud laste ja lapsevanemate kohanemisele lasteaiaa. 15. septembrist kuni 31. maini viiakse läbi kavandatud õppe- ja kasvatustegevusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ning läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, terviseseisundit jms. Pedagoogid on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad. Õppe- ja kasvatustöö toetamisest võtab osa kogu lasteaia personal.

Lasteasutuse õppekava ja ainekavade alusel koostavad õpetajad rühmale aasta- ja nädalaplaanid.

Planeeritud tegevuse ajaline kestvus:

2-aastased	10 minutit
3-aastased	15 minutit
4-aastased	20 minutit
5-aastased	25 minutit
6-aastased	30-35 minutit

5. VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA SISU NING LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid on esitatud järgnevatel valdkondades:

- Mina ja keskkond;
- Keel ja kõne;
- Eesti keel kui teine keel;
- Matemaatika;
- Kunst;
- Muusika;
- Liikumine.

5.1 VALDKOND MINA JA KESKKOND

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid. Laps ...

- mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult;
- väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkonna „Mina ja keskkond” sisu:

- **sotsiaalne keskkond:** mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad ja kombed, teised rahvused Eestis, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid; tervise väärtustamine, tervislik toitumine, ohuallikad ning ohutu käitumine;
- **tehiskeskkond:** ehitised, kodumasinad, jäätmed, ühissõidukid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus;
- **looduskeskkond:** kodukoha loodus, loodusvaatlused, muutused looduses, elukeskkond ja selle mõju tervisele, inimese mõju loodusele.

Lapse arengu eeldatavad tulemused valdkonnas „Mina ja keskkond“

	1-2 aastane	2-3 aastane	3-4 aastane	4-5 aastane	5-6 aastane	6-7 aastane
KUJUTAMINE JA VÄLJENDAMINE	1. Tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest. 2. Teeb katseid näitlike	1. Tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest. 2. Leiab kritselduste	1. Väljendab joonisel oma suhtumist objektidesse. 2. Püüdleb tegema koostööd õpetajate ja	1. Kujutab natuurist inspireeritud asju, objekte jne isikupäraste sümbolitega, mis olemuselt täienevad	1. Oskab teha koostööd teiste lastega kollektiivsete tööde täitmisel 2. Valib sobiva	1. Kasutab loovalt geomeetrilisi kujundeid ja nende kombinatsioone keerukamate objektide ülesehitamiseks.

Narva Lasteaed Kirsike

	<p>materjalidega (teeb järgi pliiatsiga/vildikaga) muudab plastiliini kuju.</p>	<p>hulgast nime(tuse) andmist või loo jutustamist väärivaid kujundeid.</p> <p>3. Leiab ümbritsevas juhendamise toel sinise, kollase, punase ja roheline värvi.</p>	<p>teiste lastega kollektiivsete kompositsioonide loomisel.</p> <p>3. Eristab ja nimetab põhivärve ning tunneb värvitoone (roosa, helesinine, hall).</p> <p>4. Värvib värvidega (2-3 värvi) ja iseseisvalt valib värvi.</p>	<p>ja muutuvad keerukamaks.</p> <p>2. Jutustab oma piltides nii tuttavatest asjadest ja kogetud sündmustest kui ka oma fantaasiatest.</p> <p>3. Võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone ning tunneb sinist, kollast, punast, rohelist, valget, musta, pruuni ja roosat värvi.</p> <p>4. Ühendab esemeid süžeedeks.</p> <p>5. Joonistamisel kasutab värvilahendusi ja atribuute muinajuttudest lähtudes.</p> <p>6. Dekoratiivjoonistamisel kaunistab pilte täppide, mustrite ja geomeetriliste kujundite abil.</p>	<p>värvitooni meeleolust, aastaajast ja muudest tunnustest lähtudes.</p>	<p>2. Püsib töös valitud teemas seda isikupäraselt tõlgendades.</p> <p>3. Jutustab temaatilistes töödes tegelaste tegevusest, omavahelistest suhetest ning tegevusajast ja -kohast.</p> <p>4. Rõhutab kõige tähtsamat oma töös värvi, suuruse või asukoha valikuga.</p> <p>5. Tunneb ümbritsevas esinevaid värve ja nimetab erinevaid värvitoone (hallikas, taevasinine jne).</p>
--	---	--	---	---	--	---

Narva Lasteaed Kirsike

SOTSIAALNE KESKKOND	3 - 4 aastane	4 - 5 aastane	5 - 6 aastane	6 - 7 aastane
MINA	1. Vastab õigesti küsimusele, kas ta on tüdruk või poiss.	1.Oskab öelda oma ees- ja perekonnanime, vanuse ja soo. 2.Teab oma aadressi.	1. Teab oma kohustusi ja õigusi.	1. Tutvustab ja kirjeldab iseennast, kirjeldab enda omadusi ja huve. 2.Nimetab oma vanemate telefoninumbri.
PEREKOND JA SUGULASED	1. Nimetab pereliikmeid: ema, isa, õde, vend. 2. Teab õdede ja vendade nimesid.	1. Kirjeldab oma perekonda (pereliikmed + onu ja tädi, pereliikmete nimed ja perekonnanimed).	1. Mõistab, et pered võivad olla erinevad.	1. Teab oma pereliikmeid ja lähisugulasi. 2. Jutustab oma vanavanematest.
KODU	1. Kirjeldab oma kodu: eramu, korter, talumaja.	1. Nimetab kodu asukoha: linnas (tänav, linn), maal (talukoha nimi).	1. Kirjeldab pereliikmete koduseid tegevusi ja nimetab oma kohustusi nende hulgas.	1. Oskab kirjeldada oma kodu ja kodukohta. 2. Teab kodust aadressi ja telefoninumbrit.
LASTEAED	1.Nimetab rühmakaaslaste ja õpetajate ning õpetajaabi nimed. 2.Oskab nimetada oma rühma nime. 3. Nimetab rühmas olevaid esemeid, leiab oma koha rühmas (kapp, voodi, käterätik).	1.Oskab kirjeldada oma tegevusi ja mängu. 2. Teab oma, võõra ja ühise tähendust. 3. Teab lasteaia erinevaid ruume (rühmaruum, köök, wc, saal, söögisaal).	1. Kirjeldab oma lasteaia ruume ja asukohta. 2.Iseseisvalt paneb pesu kuivama.	1. Teab lasteaia aadressi. 2. Nimetab erinevaid ameteid lasteaias ja nende vajalikkust. 3. Kirjeldab lasteaia kodukorda ning teab rühmareegleid ja traditsioone.
KOOL	-	-	1. Teab, et lapsed lähevad kooli õppima	1.Kirjeldab kooli ja lasteaia erinevust (teab, et kool on õppimise koht).
AMETID, TÖÖD	1. Nimetab erinevaid ameteid ja töövahendeid.	1. Nimetab erinevaid ameteid lasteaias ja nende vajalikkust.	Teab ja oskab kirjeldada erinevaid elukutseid ning nende vajalikkust.	1.Oskab nimetada pereliikmete elukutseid ja ameteid.

Narva Lasteaed Kirsike

		2. Loetleb tuntumate ametite juurde kuuluvaid töövahendeid.		2. Teab ja oskab kirjeldada erinevaid elukutseid ning nende vajalikkust. 3.Selgitab raha otstarvet.
KODUMAA, TEISED RAHVUSED EESTIS	1.Teab ja nimetab, mis riigis ta elab. 2. Leiab Eesti lippu nähes erinevate värvide seast Eesti lipu värvid.	1. Teab oma rahvust ja keelt. 2. Oskab nimetada sündmusi, mille puhul heisatakse riigilipp. 3.Oskab nimetada erinevaid rahvusi oma rühmas ja kodukohas.	1. Teab Eesti riigi tähtsamaid sümboleid - lipp, lind, lill. 2. Mõistab ja oskab nimetada inimeste erinevusi (rahvused, keeled). 3. Teab Eesti Vabariigi presidendi nime.	1.Nimetab Eesti riigi sümboleid (lipp, hümn, vapp, lind, lill, kivi). 2. Teab koduvalla/-linna sümboleid. 3. Oskab Eesti kaardil näidata oma kodukohta. 4. Teab Eesti Vabariigi presidendi nime. 5. Oskab nimetada teisi rahvusi ja keeli ning teab nende kombeid ja traditsioone. 6. Suhtleb teisest rahvusest lastega. 7. Teab ja nimetab Eesti lähinaabreid (Läti, Soome, Rootsi, Venemaa).
TÄHTPÄEVAD, PÜHAD JA KOMBED	1.Nimetab eesti tähtpäevi. 2.Osaleb tähtpäevade tähistamisel.	1. Kirjeldab tähtpäevi peres. 2. Oskab kirjeldada tuntumaid rahvakombeid (vastlad, mardipäev, kadripäev) ja nendega seotud tegevusi.	1. Nimetab eesti rahvustoite.	1. Oskab nimetada riiklikke pühi ja nendega seotud traditsioone ning mõistab nende tähistamise vajalikkust.

Narva Lasteaed Kirsike

<p>ÜLDINIIMLIKUD VÄÄRTUSED JA ÜLDTUNNUSTATUD KÄITUMISREEGLID</p>	<p>1. Teab mõistete hea ja paha tähendust.</p> <p>2. Tunneb ja järgib lauakombeid.</p>	<p>1. Iseseisvalt tunneb ja järgib lauakombeid.</p> <p>2. Teab mõistete õige ja vale tähendust.</p> <p>3. Teab üldtuntud viisakusreegleid.</p>	<p>1. Selgitab, miks tuleb järgida käitumisreegleid.</p>	<p>1. Teab mõistete ausus ja autus tähendust ning oskab vastavalt käituda.</p> <p>2. Oskab järgida käitumisreegleid erinevates olukordades (kaupluses, teatris, kirikus, kalmistul jm).</p> <p>3. Mõistab vastutust oma tegude ja käitumise eest.</p>
<p>TERVISE VÄÄRTUSTAMINE</p>	<p>1. Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi.</p>	<p>1. Nimetab tervist hoidvaid tegevusi (nt tervislik toitumine, piisav kehaline aktiivsus, piisav uni ja puhkus, mäng, hea tuju, meeldivad suhted).</p> <p>2. Iseseisvalt peseb hambaid.</p>	<p>1. Kirjeldab, kuidas hoida enda ja teiste tervist.</p> <p>2. Teab, mis on haigus.</p> <p>3. Järgib hammaste hooldamise ja hoidmise põhimõtteid igapäevaelus.</p>	<p>1. Teab, milline tegevus või käitumine kahjustab tervist (nt suitsetamine, sh passiivne, alkoholi tarvitamine, vägivald).</p>
<p>TERVISLIK TOITUMINE</p>	<p>1. Nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev.</p>	<p>1. Nimetab toiduainete rühmad: teraviljatooted, puu- ja köögiviljad, piimatooted, liha, kala, muna.</p>	<p>1. Mõistab ja selgitab „tervisliku taldriku“ põhimõtteid ja reegleid.</p>	<p>1. Valmistab toitu täiskasvanute abiga.</p> <p>2. Oskab nimetada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve.</p>
<p>INIMESE KEHA</p>	<p>1. Nimetab kehaosi ja selgitab nende vajalikkust.</p>	<p>1. Nimetab ja näitab elundeid ja teab nende vajalikkust (süda, kopsud).</p>	<p>1. Nimetab erinevaid meelelundeid (kuulmis-, nägemis-, haistmis ning maitsmiselund) ja selgitab nende vajalikkust.</p>	<p>1. Selgitab südame ja kopsude kõige olulisemat ülesannet ja teab millised tegevused aitavad neid hoida tervena.</p>

Narva Lasteaed Kirsike

OHUTUS JA TURVALISUS	1. Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nuga, käärid).	1. Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud 2. Teab, et õnnetuse korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole.	1. Teab, millised on turvalise käitumise reeglid erinevates situatsioonides ja keskkondades.	1. Nimetab hädaabinumbri 112 ja oskab seda kasutada. 2. Teab ja kirjeldab, kuidas tegutseda ohuolukorras (esmaabi).
-----------------------------	--	--	--	--

LOODUSKESKKOND	3 - 4 aastane	4 - 5 aastane	5 - 6 aastane	6 - 7 aastane
KODUPAIGA LOODUS	1. Kirjeldab, mis juhtub lehtpuude lehtedega sügisel (värvuvad ja langevad). 2. Eristab okaspuid lehtpuudest. 3. Teab erinevaid seeni ja nimetab seene osi (kübar, jalg).	1. Nimetab ja tutvub erinevate veekogudega (jõgi, tiik, järv). 2. Teab ja nimetab tuntumaid seeni. 3. Nimetab tuntumaid putukaid (lepatriinu, sipelgas, mesilane, kärbes, sääsk, ämblik). 4. Nimetab lilleosi (leht, vars, õis).	1. Loetleb puu osi (tüvi, võra, oksad). 2. Nimetab 3-4 lehtpuud (nt pihlakas, kastan, tamm).	1. Kirjeldab kodukoha loodust ning tuntumaid taimi, seeni ja loomi. 2. Nimetab teravilju, mida kasvatatakse kodumaal.
LOOMAD	1. Nimetab tuntumaid mets- ja koduloomi.	1. Nimetab ja kirjeldab erinevate loomade välimust, elupaiku ja elamisviise.	1. Selgitab, miks loomad karva vahetavad. 2. Nimetab enimtuntud põhja- ja lõunamaa loomi.	1. Teab loomade käitumise erinevusi eri aastaegadel (lindude ränne, talveuni, pesa ehitus ja poegade toitmine). 2. Mõistab kiskja mõtte tähendust.
LINNUD	1. Nimetab tuntumaid linde (1 paigalind, 1 rändlind).	1. Nimetab ja kirjeldab tuntumaid linde.	1. Nimetab tuntumaid paigalinnu- (varblane, tihane, tüvi) ja rändlinnuliike (pääsuke, kuldnokk).	1. Nimetab lindudele ja loomadele iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast (ehitavad pesa, toidavad poegi, talveuni, rändamine lõunasse

Narva Lasteaed Kirsike

			2.Põhjustab lindude rände põhjust.	jm) ja põhjustab, miks loomade ja lindude elutingimused on talvel raskemad.
PUTUKAD	1. Nimetab 3-4 tuntumat putukat.	1. Teab putukate elupaiku: mesilane mesitarus, sipelgas sipelgapesas.	1. Nimetab putukate kehaosi.	1. Kirjeldab tuntumate putukate välimust ja nende elupaiku.
TAIMED	1. Nimetab 3-4 tuttavat taime (puud, lilled, puu- ja köögiviljad, seemned).	1. Nimetab ja kirjeldab tuttavaid etteantud taimi (puud, lilled, puu- ja köögiviljad, seemned).	1. Teab, mis aastaajal valmivad viljad ja mida nendest valmistatakse.	1. Nimetab ja kirjeldab aias, metsas ja põldudel kasvavaid taimi (puud, lilled, puu- ja köögiviljad, marjad, teraviljad).
MUUTUSED LOODUSES	1. Nimetab aastaagu suunavate küsimuste abil.	1. Nimetab ja iseloomustab kõiki aastaagu.	1.Selgitab aastaegade vaheldumise seost ilmastikuga. 2.Kirjeldab ilma.	1.Nimetab inimestele ja loomadele iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast
ÖÖ JA PÄEV	1. Eristab ööd ja päeva.	1. Kirjeldab öö ja päeva vahelduvust.	1. Eristab ning nimetab päeva ja ööd (päeva ja öö vaheldumise iseloomustamine ning seostamine taimede ja loomade tegevusega).	1. Kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring.
ILM ILMASTIKU- NÄHTUSED	1. Nimetab erinevaid ilmastikunähtusi.	1. Nimetab erinevaid ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid.	1. Teab õhu vajalikkust ja kasutamise olulisust.	1. Selgitab ilmastikunähtuste seost aastaagedega.
VALGUSE, TEMPERATUURI, VEE, ÕHU JA TOITAINETE TÄHTSUS	1. Teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett ja toitu.	1. Oskab kirjeldada erineva temperatuuri mõju taimedele, loomadele ja inimesele.	1. Selgitab õhu tähtsust taimedele, loomadele ja inimestele.	1. Selgitab valguse, temperatuuri, vee, toitainete ning õhu tähtsust taimedele, loomadele ja inimestele.

Narva Lasteaed Kirsike

<p>INIMESE MÕJU LOODUSELE: LOODUSHOID, SÄÄSTEV ARENG</p>	<p>1. Mõistab, et joogivett on vaja kokku hoida (hambapesu, nõudepesu, joogiks võetud vesi).</p> <p>2. Mõistab, et elektrit tuleb kokku hoida (kustutab toast lahkudes tule).</p> <p>3. Teab, et prügi visatakse selleks ettenähtud kohta.</p>	<p>1. Teab, et inimene saab talvel loomi aidata.</p> <p>2. Mõistab, et on vaja istutada puid ja muid taimi.</p> <p>3. Oskab hoida enda ümber puhtust looduses, kodu ümbruses jm.</p>	<p>1. Teab, kuidas loomi talvel aidata ja oskab seda teha.</p> <p>2. Teab, kuidas viga saanud või inimese hüljatud looma aidata.</p> <p>3. Teab prügi sortimise vajalikkust ning oskab sortida lihtsamat prügi.</p>	<p>1. Suhtub ümbritsevasse hoolivalt ning käitub säästvalt.</p> <p>2. Kirjeldab, millised on inimtegevuse positiivsed ja negatiivsed mõjud tema koduümbruse loodusele.</p> <p>3. Soovib osaleda looduse korrastamises.</p>
---	--	--	---	--

<p>TEHISKESKKOND</p>	<p>3 - 4 aastane</p>	<p>4 - 5 aastane</p>	<p>5 - 6 aastane</p>	<p>6 - 7 aastane</p>
<p>EHITISED</p>	<p>1. Tunneb ära oma kodu ja lasteaia ning tuttavad teenindusasutused.</p>	<p>1. Kirjeldab kodumaja omapära: maja osad ja nende otstarve, ruumid ja nende sisustus.</p> <p>2. Oskab nimetada erinevaid ruume lasteaias ning teab nende otstarvet.</p>	<p>1. Oskab nimetada maja ehituseks kasutatavaid materjale.</p> <p>2. Oskab kirjeldada lasteaia õueala ning seal kasutatavaid vahendeid.</p>	<p>1. Oskab kirjeldada vanaaja kodu ja selle sisustust, teab nimetada kõrvalhooneid ning nende otstarvet.</p> <p>2. Oskab nimetada teenindusasutusi ja nende vajalikkust (kauplus, polikliinik, jm).</p> <p>3. Nimetab kodukohale olulisi ehitisi (mõis, kirik, veski jm).</p>
<p>KODUMASINAD</p>	<p>1. Oskab küsimuse korral nimetada kodus kasutatavaid kodumasinaid ja -elektroonikat (kell, pliit, külmkapp, pesumasin, televiisor, arvuti jm)</p>	<p>1. Võib nimetada ja kirjeldada kodumasinaid ja -elektroonikat</p>	<p>1. Kirjeldab kodumasinaid ja -elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte.</p>	<p>1. Kirjeldab kodumasinaid ja -elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte (kirjeldused on täpsemad, võivad lisanduda põllutöömasinad).</p>
<p>JÄÄTMED</p>	<p>1. Põhjendab, miks visatakse praht</p>	<p>1. Kirjeldab, kuidas jõuab prügi</p>	<p>1. Teab ja põhjendab, miks</p>	<p>1. Teab, miks on vaja prügi</p>

Narva Lasteaed Kirsike

	prügikasti.	prügimäele. 2. Kirjeldab, kuidas tema kodus prügi sorditakse.	on vaja prügi sorteerida.	sorteerida. 2.Oskab kirjeldada asjade korduvkasutamise võimalusi. 3. Mõistab asjade säästliku kasutamise vajalikkust.
SÕIDUKID	1. Teab liiklusvahendeid ja eriotstarbelisi sõidukeid. 2. Teab jalgrattaga sõitmise nõudeid (kiiver).	1. Oskab ühissõidukis käituda.	1. Kirjeldab erinevaid sõidukeid ja teab nende otstarvet.	1. Oskab nimetada või kirjeldada erineva töö tegemiseks vajalikke sõidukeid (kraanaauto, prügiauto, teerull jm).
JALAKÄIJA OHUTU LIIKLEMINE	1.Teab mõisteid sõidutee ja kõnnitee. 2. Selgitab, miks autoteed peab ületama ettevaatlikult, osutab ülekäigurajale.	1. Kirjeldab jalakäija ohutu liiklemise põhimõtteid.	1. Mõistab liiklusmärkide tähendusi.	1. Oskab kirjeldada oma teed kodust lasteaeda.
OHUTUS JA TURVALISUS	1. Teab turvavöö ja turvatooli vajalikkust sõidukis. 2. Teab, et õnnetuse korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole.	1. Oskab kirjeldada liiklemise ohtusid erinevates ilmastikuoludes.	1. Oskab selgitada, kus ja kuidas helkurit kanda. 2. Nimetab hädaabinumbri 112 ja teab selle vajalikkust.	1. Teab ja kirjeldab, kuidas tegutseda ohuolukordades.

5.2 VALDKOND KEEL JA KÕNE**Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid. Laps ...**

- tuleb toime igapäevases suhtluses;
- kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesist lauseehitust;
- tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna „Keel ja kõne” sisu:

- keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Lapse arengu eeldatavad tulemused valdkonnas „Keel ja kõne“

Üldteema	1 - 2 aastane	2 - 3 aastane	3 - 4 aastane	4 - 5 aastane	5 - 6 aastane	6 - 7 aastane
SUHTLEMINE	1. Suhtleb täiskasvanuga esemetega tegutsemise ajal. 2. Eelistab suhtluspartnerina peamiselt tuttavat täiskasvanut. 3. Kasutab suheldes mitteverbaalseid vahendeid (osutamist) koos	1. Osaleb dialoogis: esitab küsimusi, väljendab oma soove ja vajadusi, vastab vajaduse korral rohkem kui ühe lausungiga. 2. Kasutab erinevat intonatsiooni ja hääletugevust sõltuvalt suhtluseesmärgist (teatamine,	1. Algatab ise aktiivselt suhtlust. 2. Suhtleb meelsasti ja aktiivselt eakaaslastega koostegevuses. 3. Küsib täiskasvanult palju küsimusi teda ümbritsevate asjade kohta. 4. Jutustab pildiseeria	1. Algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool tegevussituatsiooni 2. Kasutab rollimängus erinevat intonatsiooni ja hääletugevust. 3. Kasutab õigesti mõningaid viisakusväljendeid.	1. Räägib iseendast ja esitab küsimusi täiskasvanu kohta 2. Kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja, narritamist. 3. Püsib teemas, vajaduse korral läheb kaasa teiste algatatud teemamuutusega 4. Jutustab pildi või	1. Kasutab dialoogis erinevaid suhtlusstrateegiaid sõltuvalt suhtluse eesmärkidest; 2. Valib intonatsiooni ja sõnu olenevalt kaassuhtlejast; 3. Mõistab kaudseid ütlushiili; 4. Jutustab olu- ja

Narva Lasteaed Kirsike

	<p>üksikute sõnadega.</p> <p>4. Vastab täiskasvanu küsimusele ja korraldusele tuttavas situatsioonis mingi tegevuse, häälightsuse või 1–2sõnalise ütlusega.</p>	<p>küsimine, palve jm).</p> <p>3.Loeb peast või kordab järele 1–2realist luuletust</p>	<p>järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungi.</p> <p>5. Räägib emotsionaalselt mõnest hiljuti kogetud kogemusest.</p>	<p>4. Kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti ja annab edasi pildiseerial kujutatud sündmust.</p> <p>5. Annab kuulnud teksti sisu edasi täiskasvanu suunavate küsimuste abil.</p> <p>6. Jutustab nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3–5 lausungiga.</p> <p>7. Loeb peast kuni 4realisi liisusalme/luuletusi.</p>	<p>kogemuse põhjal seotud lausungitega.</p> <p>Jutustades seob lausungid jutuks.</p> <p>5. Jutustades seob lausungeid peamiselt sõnadega (ja siis, siis, ja).</p> <p>6.Suunab kõnega kaaslaste tegevust ja annab sellele hinnanguid.</p>	<p>tegevuspiltide järgi, kirjeldab tuttavaid esemeid ja nähtusi, andes edasi põhisisu ning olulised detailid.</p> <p>5. Tuletab mõttelüingaga tekstis iseseisvalt puuduva info.</p> <p>6.Laiendab jutustades täiskasvanu suunamisel teksti.</p>
GRAMMATIKA	<p>1. Kasutab tuttavas situatsioonis ja tegevuses grammatiliselt vormistamata 1–2sõnalisi lauseid.</p> <p>2 .Kasutab sõnu enamasti ühes, üksikuid sõnu juhuslikult 2–3 vormis.</p>	<p>1. Mõistab ning kasutab tuttavas tegevuses ja situatsioonis 3–5sõnalisi lihtlauseid.</p> <p>2. Kasutab kõnes õigesti enamikku käändevorme.</p> <p>3. Kasutab kõnes õigesti tegusõna</p>	<p>1. Kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid.</p> <p>2. Kasutab kõnes lihtsamaid suhteid väljendavaid rindlauseid.</p> <p>3. Kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme.</p>	<p>1. Kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid</p> <p>2. Kasutab kõnes omadussõna võrdlusastmeid (suur - suurem - kõige suurem).</p> <p>3. Kasutab tingivat kõneviisi (mängisin,</p>	<p>1.Märkab grammatikavigu täiskasvanu kõnes (nt lugeb p.o loeb);</p> <p>2. Kasutab kõnes enamasti õigesti umbisikulist tegumoodi.</p>	<p>1. Kasutab kõnes kõiki käändevorme ainsuses ja mitmuses, sh harva esinevaid.</p> <p>2. Kasutab kõnes enamasti õigesti laadivahelduslikke sõnu.</p>

Narva Lasteaed Kirsike

		käskivat kõneviisi.		mängiksin). 4. Ühildab sõnu arvus (karud söövad) ja käändes (ilusale lillele; punase palliga). 5. Kasutab kõnes õigesti enamikku nimisõna käänevorme mitmuses (ilusatel lillel).		
SÕNAVARA	<p>1. Kasutab oma kogemustega seostuvaid konkreetse tähendusega sõnu (umbes 50) tuttavas situatsioonis.</p> <p>2. Kasutab nimi- ja tegusõnu, ase- ja määrsõnu.</p> <p>3. Mõistab sõnu (rohkem kui 50) ühes kindlas tähenduses tuttavas olukorras.</p>	<p>1. Kasutab kõnes nimisõnu, tegusõnu ja omadussõnu.</p> <p>2. Kasutab kõnes värvust, suurust jt hästi tajutavaid tunnuseid tähistavaid omadussõnu.</p> <p>3. Kasutab kõnes mõningaid üldnimetusi (nt lapsed, riided).</p> <p>4. Kasutab tegusõnu, mis</p>	<p>1. Mõistab ja kasutab kõnes nii üld- kui ka liiginimetusi.</p> <p>2. Kasutab kõnes objektide osade/ detailide nimetusi.</p>	<p>1. Kasutab kõnes mõningaid vastandsõnu (nt lühike - pikk, must - puhas).</p> <p>2. Kasutab kõnes mõningaid iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu (nt arg, kaval, igav).</p> <p>3. Kasutab kõnes aega väljendavaid nimisõnu hommik, päev, õhtu, öö.</p>	<p>1. Kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid määrsõnu (eile, täna, homme).</p> <p>2. Kasutab kõnes mõningaid samatähenduslikke sõnu (nt jookseb, lippab, sibab).</p> <p>3. Mõistab samatüveliste sõnade tähenduste erinevusi (joonistaja,</p>	<p>1. Selgitab kuulnud kujundlike väljendite tähendust oma sõnadega.</p> <p>2. Kasutab õigesti aja- ja ruumisuheid väljendavaid sõnu.</p> <p>3. Kasutab kõnes mõningaid abstraktse tähendusega sõnu.</p>

Narva Lasteaed Kirsike

		väljendavad tegevusi.			joonistus, jooneline).	
HÄÄLDAMINE	1. Hääldeb õigesti mõnda üksikut lühikest sõna ja lihtsamaid häälikuid.	1. Kasutab oma kõnes tuttavaid 1–2-silbilisi sõnu õiges vältes ja silbi struktuuris. 2. Hääldeb õigesti enamikke häälikuid.	1. Kasutab oma kõnes tuttavaid 2–3silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris.	1. Hääldeb õigesti kõiki emakeele häälikuid. 2. Hääldeb õigesti 3–4silbilisi tuttava tähendusega sõnu. 3. Hääldeb õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu.	1. Kordab järele ja hääldeb ise õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu.	1. Kordab õigesti järele tähenduselt võõraid sõnu. 2. Hääldeb õigesti võõrhäälikuid
KIRJALIK KÕNE	1. Vaatab koos täiskasvanuga pildiraamatuid, täiendab täiskasvanu juttu osutamisega pildile või üksiku sõna ütlemisega pildi kohta.	1. Vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildiraamatuid: keerab lehte, osutab pildile ning kommenteerib pilte. 2. Kuulab sisult ja keelelt jõukohaseid etteloetud tekste	1. Tunneb täiskasvanu häälimise või rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas. 2. Tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti. 3. Matkib lugemist ja kirjutamist, kritseldades kriidi või pliiatsiga.	1. Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades. 2. Kuulab ettelugemist, olles seejuures aktiivne (osutab piltidele, küsib, parandab ettelugejat tuttava teksti puhul). 3. Kirjutab õigesti üksikuid sõnu trükitähtedega	1. Häälleb täiskasvanu abiga 1–2silbilisi sulghäälikuta ja häälikuühendita sõnu. 2. Määrab hääliku asukoha (alguses, lõpus, keskel) häälikuühendita sõnas. 3. Loeb üksikuid sõnu.	1. Nimetab ja kirjutab enamikke tähti. 2. Veerib 1–2silbilisi sõnu kokku, pikemaid sõnu loeb aimamisi ja eksib sageli. 3. Jagab kuulnud lause sõnadeks, kasutades sõnade arvu märkimiseks abivahendeid.

5.3 VALDKOND EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid. Laps ...

- tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtluses.

Valdkonna „Eesti keel kui teine keel” sisu:

- kuulamine;
- kõnelemine;
- eesti kultuuri tutvustamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused valdkonnas „Eesti keel kui teine keel“

Üldteema	2–3 aastane	3–4 aastane	4-5 – aastane	5–6 aastane	6–7 aastane
KUULAMINE	1. Tunneb huvi eesti keele vastu. 2. Kuulab õpetaja poolt lausunud sõnu ning lihtsaid lauseid, saab aru käksõnadest.	1. Tunneb huvi eesti keele vastu. 2. Kuulab ja tajub eesti keele kõla.	1. Reageerib adekvaatselt lihtsamatele korraldustele. 2. Kuulab eestikeelset ettelugemist või jutustamist. 3. Mõistab lihtsamaid õpitud küsimusi.	1. Reageerib adekvaatselt eesti keeles antud korraldustele. 2. Kuulab eestikeelset ettelugemist või jutustamist ning tunneb kuuldu pildil ära. 3. Mõistab õpitud	1. Reageerib adekvaatselt eesti keeles antud korraldustele. 2. Kuulab ja mõistab kõnet, mis on vahetult seotud õpitud suhtlus-situatsiooniga. 3. Mõistab ettelõetud

Narva Lasteaed Kirsike

			4. Tunneb ära õpitud sõnad ja väljendid ning mõistab neid.	küsimusi. 4. Tunneb ära õpitud sõnad ja väljendid ning mõistab neid.	või jutustatud eakohase eestikeelse teksti põhisisu. 4. Mõistab esitatud küsimusi. 5. Tunneb ära õpitud/ omandatud sõnad ja väljendid ning mõistab neid.
KÕNELEMINE	1. Kordab eesti keele sõnu iseseisvalt või õpetajaga.	1. Kordab järelle lihtsamaid sõnu.	1. Teab õpitud lihtsamaid viisakusväljendeid. 2. Tunneb aktiivset huvi asjade nimetuste vastu. 3. Kordab järelle õpitud sõnu ning kasutab neid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks. 4. Oskab vastata lihtsamatele küsimustele.	1. Kasutab õpitud viisakusväljendeid. 2. Kasutab õpitud sõnu esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks. 3. Oskab koostada lihtsamaid fraase ja lauseid. 4. Kasutab endast rääkides sõna mina. 5. Vastab küsimustele õpitu piires. 6. Teab peast mõnda eestikeelset laulu või luuletust.	1. Kasutab elementaarseid viisakusväljendeid erinevates suhtlussituatsioonides. 2. Kõneleb õpitud sõnavara piires, suudab algsatada ja lõpetada lihtsamat vestlust. 3. Vastab küsimustele ning oskab ise esitada lihtsamaid küsimusi. 4. Moodustab ise lihtsamaid fraase ja lihtlauseid. 5. Räägib õpitud sõnavara piires endast ja oma perest ning

Narva Lasteaed Kirsike

					<p>vestleb õpitud teemadel.</p> <p>6. Teab peast mõnda eestikeelset luuletust ja laulu.</p>
LUGEMISE JA KIRJUTAMISE ALUSED	-	-	<p>1. Hääldeb järele kuulnud sõnu.</p>	<p>1. Tunneb huvi eesti keeles lugemise ja kirjutamise vastu.</p> <p>2. Tunneb kirjapildis ära oma nime.</p>	<p>1. Tunneb eesti keele häälikuid ja tähti.</p> <p>2. Hääldeb korrektselt lihtsamaid häälikuid.</p> <p>3. Tunneb kirjapildis ära mõned eestikeelsed sõnad.</p> <p>4. Oskab kirjutada oma nime trüki- tähtedega.</p>
EESTI KULTUURI TUTVUSTAMINE	<p>1. Tunneb huvi Eesti rahvussümbolite vastu</p>	<p>1. Tunneb ära Eesti sümbolika..</p> <p>2. Teab, et elab Eestis ja siin räägitakse eesti keeles.</p>	<p>1. Tunneb ära Eesti lipu ja oskab seda kirjeldada.</p> <p>2. Oskab nimetada, mis riigis ta elab.</p> <p>3. Tunneb huvi Eestis tähistatavate rahvakalendri tähtpäevade vastu.</p> <p>4. Tunneb huvi eesti rahvaloomingu vastu.</p>	<p>1. Tunneb Eesti rahvussümbolitest ära Eesti lipu, rahvuslille ja rahvuslinnu ning oskab neid nimetada.</p> <p>2. Oskab nimetada mõningaid Eestis tähistatavaid riiklikke ja rahvuslikke tähtpäevi.</p> <p>3. Oskab laulda mõnda</p>	<p>1. Teab ja oskab Eesti rahvussümbolitest kirjeldada Eesti lippu, rahvuslille ja rahvuslindu ning nimetab vähemalt kaks eesti rahvustoitu.</p> <p>2. Oskab kirjeldada mõnda Eestis tähistatava tähtpäevaga seotud kombeid, sh oma kogemuste põhjal.</p>

Narva Lasteaed Kirsike

				tuntud eesti lastelaulu. 4. Teab mõnda eestikeelset liisusalmi.	3. Oskab laulda mõnda lihtsamat eesti rahvalaulu. 4. Tunneb ära eesti rahvarõivad.
--	--	--	--	--	---

5.4 VALDKOND MATEMAATIKA

Õppe- ja kasvatusesmärgid. Laps ...

- rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma igapäevategevusi;
- mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- tunneb ja kirjeldab geomeetrisi kujundeid;
- näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna „Matemaatika“ sisu:

- hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- suurused ja mõõtmine;
- geomeetrised kujundid.

Lapse arengu eeldatavad tulemused „Matemaatika“ valdkonnas

Narva Lasteaed Kirsike

Üldteema	1 – 2 aastane	2-3 aastane	3-4 aastane	4-5 aastane	5-6 aastane	6-7 aastane
HULGAD, LOENDAMINE, ARVUD JA ARVUTAMINE	<p>1. Rühmitab esemeid ühe sarnase tunnuse järgi hulgaks.</p>	<p>1. Leiab erinevate esemete hulgast palju ja üks.</p> <p>2. Loendab asju kolme piires ning vastab küsimusele mitu on?</p>	<p>1. Otsustab, kas nimetatud ese kuulub (ei kuulu) moodustatud hulka.</p> <p>2. Paaride moodustamisega (üksühesesse vastavusse seadmisega) saab teada, et esemeid on võrreldavates hulkades sama palju, ühepalju ehk võrdselt.</p> <p>3. Loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5-ni.</p>	<p>1. Rühmitab esemeid, olendeid kahe erineva tunnuse alusel (rühma lapsed on poisid ja tüdrukud).</p> <p>2. Võrdleb esemete hulki paaridesse seades ning otsustab, mida on rohkem kui, vähem kui.</p> <p>3. Tutvub arvudega 10-ni.</p>	<p>1. Loendab 12 piires, teab arvude rida 12ni.</p> <p>2. Oskab nimetada antud arvule eelnevat/järgnevat arvu.</p> <p>3. Tunneb numbrimärke.</p> <p>4. Võrdleb arve (on suurem kui, on väiksem kui).</p> <p>5. Paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab.</p> <p>6. Võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab.</p>	<p>1. Mõtestab arvude rida 12-ni.</p> <p>2. Liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb ja kasutab vastavaid sümboleid (+, -, =).</p> <p>3. Oskab koostada matemaatilisi jutukehi kahe etteantud hulga järgi.</p>
SUURUSED JA MÕÕTMINE	<p>1. Eristab esemeid suuruse järgi.</p>	<p>1. Näeb ja leiab esemetes erinevusi (suur - väike).</p>	<p>1. Võrdleb (järjestab) kahte eset suuruse (suurem - väiksem), pikkuse (pikem - lühem), laiuse</p>	<p>1. Järjestab esemeid kõrguse järgi (kõrgem - madalam).</p> <p>2. Järjestab 3 eset suuruse, pikkuse,</p>	<p>1. Järjestab kuni 5 eset suurustunnuse järgi.</p> <p>2. Leiab vaadeldavast</p>	<p>1. Teab igapäevaelus kasutatavaid pikkusmõõte cm, m ja km; massimõõtu kg ning mahumõõtu</p>

Narva Lasteaed Kirsike

			(laiem - kitsam) järgi ning kasutab mõisteid.	laiuse ja kõrguse järgi.	objektist silma järgi suurema - väiksema - sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades. 3. Hindab kaugust silma järgi. 4. Mõõdab pikkust, laiust ja kõrgust kokkulepitud mõõtevahendiga. 5. Järjestab raskuse ja paksuse järgi.	liiter; rahaühikuid ning kasutab neid mängutegevustes. 2. Mõõdab pikkust, raskust ja vedelikku kokkulepitud mõõtevahendiga.
GEOMEETRILISED KUJUNDID	1. Leiab samasuguse kujundi kõrvuti asetamise teel.	1. Leiab samasuguse kujundi peale-, kõrvuti- või sisseasetamise teel. 2. Kompimise-veeretamisega eristab ümmargusi ja kandilisi esemeid, sh ringi ja ruutu.	1. Eristab kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid ümbritsevast.	1. Näeb ja oskab kirjeldada ruudu ning ristküliku sarnasusi ja erinevusi ning leida sarnaseid kujundeid ümbritsevast.	1. Koostab mustreid, laob pilte kujunditest. 2. Rühmitab kujundeid vormi, suuruse, värvuse järgi.	1. Eristab ruumilisi kujundeid (kuup, kera, risttahukas, püramiid) tasapinnalistest kujunditest (ruut, ring, ristkülik ja kolmnurk).
ORIENTEERUMINE AJAS	1. Eristab ööd ja päeva.	1. Vestleb õõle ja päevale iseloomulikust ning matkib tegevusi	1. Leiab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid	1. Teab ööpäeva osi hommik - päev - õhtu - öö; kirjeldab tegevusi ja sündmusi	1. Kirjeldab tegevusi erinevatel nädalapäevadel ja teab nädalapäevade järjestikuseid	1. Teab kuude nimetusi ning enda sünnikuud ja -päeva.

Narva Lasteaed Kirsike

		mängus.	2. Eristab hommikut ja õhtut .	eile - täna – homme.	nimetusi. 2. Eristab mõisteid kiiresti - aeglaselt, varsti, hiljem, kohe	2. Määrab kellaega täistundides ning koostab päevakava. 3. Kasutab kõnes õigesti sõnu enne, praegu, hiljem - varem, noorem - vanem.
ORIENTEEUMINE RUUMIS	1. Orienteerub oma kehal ja näitab kehaosi.	1. Orienteerub oma kehal ja näitab, mis asub ülal – all, kõrval, ees – taga.	1. Määrab teiste laste ja esemete asukohta enda suhtes: ülal - all, ees - taga (minu ees, minu taga jne).	1. Määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes. 2. Määrab vasakut ja paremat poolt.	1. Määrab eseme asukohta teise eseme suhtes: all - peal, kohal, keskel, äärel, vasakul - paremal. 2. Orienteerub ruumis (õues) juhendite järgi.	1. Orienteerub tasapinnal (paberil).

5.5 VALDKOND KUNST

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid. Laps ...

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- kujutab isikupäraselt ümbritsevaid objekte ja sündmusi ning oma kujutlusmaailma;

Narva Lasteaed Kirsike

- vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ning tarbeesemeid;
- kasutab õpitud voolimis-, joonistamis ning maalimisvahendeid ja -võtteid;
- kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna „Kunst“ sisu:

- kujutamine ja väljendamine: mõtete ning tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- kujundamine: objektile vormi, kuju ja esteetilise lisaväärtuse andmine;
- tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest ja kunstist.

Lapse arengu eeldatavad tulemused valdkonnas „Kunst“

	1-2 aastane	2-3 aastane	3-4 aastane	4-5 aastane	5-6 aastane	6-7 aastane
KUJUTAMINE JA VÄLJENDAMINE	1.Tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest. 2.Teeb katseid näitlike materjalidega (teeb jälgi pliiatsiga/vildikaga) muudab plastiliini kuju.	1. Tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest. 2. Leiab kritselduste hulgast nime(tuse) andmist või loo jutustamist väärivaid kujundeid. 3. Leiab ümbritsevas juhendamise toel sinise, kollase, punase ja roheline	1.Väljendab joonisel oma suhtumist objektidesse. 2. Püüab teha koostööd õpetajate ja teiste lastega kollektiivsete kompositsioonide loomisel. 3. Eristab ja nimetab põhivärve ning tunneb värvitoone (roosa, helesinine, hall).	1. Kujutab natuurist inspireeritud asju, objekte jne isikupäraste sümbolitega, mis olemuselt täienevad ja muutuvad keerukamaks. 2. Jutustab oma piltides nii tuttavatest asjadest ja kogetud sündmustest kui ka oma fantaasiatest. 3. Võrdleb	1.Oskab teha koostööd teiste lastega kollektiivsete tööde täitmisel. 2.Valib sobiva värvitooni meeolust, aastaajast ja muudest tunnustest lähtudes.	1. Kasutab loovalt geomeetrilisi kujundeid ja nende kombinatsioone keerukamate objektide ülesehitamiseks. 2. Püsib töös valitud teemas seda isikupäraselt tõlgendades. 3. Jutustab temaatilistes töödes tegelaste tegevusest, omavahelistest

Narva Lasteaed Kirsike

		värvi.	4. Värvib värvidega (2-3 värvi) ja iseseisvalt valib värvi.	heledamaid ja tumedamaid värvitoone ning tunneb sinist, kollast, punast, rohelist, valget, musta, pruuni ja roosat värvi. 4.Ühendab esemeid süžeedeks. 5. Joonistamisel kasutab värvilahendusi ja atribuute muinajuttudest lähtudes. 6.Dekoratiivjoonistamisel kaunistab pilte täppide, mustrite ja geomeetriliste kujundite abil.		suhetest ning tegevusajast ja -kohast. 4. Rõhutab kõige tähtsamat oma töös värvi, suuruse või asukoha valikuga. 5. Tunneb ümbritsevas esinevaid värve ja nimetab erinevaid värvitoone (hallikas, taevasinine jne).
KUJUNDAMINE	1. Loob kujutisi täiskasvanute abiga.	1.Kaunistab täiskasvanu abiga (täppidega, joontega) ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid (nt lillepotti, paberit, taskurätti, papptaldrikut, palli, sokki,	1. Juhendamisel loob tuttavate esemete, dekoratiivkompositsioonide kujutisi. 2.Lisab valmivale esemele iseloomulikke detaile. 3. Oskab luua	1. Koostab elementidest lihtsa kordumisskeemiga mustririba eseme ääriks kaunistamiseks (tass, taskurätt jne). 2. Kujundab õpetajaga koos tähtpäevakaardi sündmuse	1. Kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid (paber, kangas, looduslikud materjalid) 2.Kasutab taimi mustride loomiseks. 3. Oskab sümmeetriliselt	1. Märkab mustri rütmi ja suudab seda jätkata. 2. Kujundab kaunistusmotiivi või mustri, arvestades kaunistatavat eset. 3. Selgitab omavalmistatud

Narva Lasteaed Kirsike

		<p>plastiliinist plaati, kivi jne).</p> <p>2.Kujundab õpetajaga koos tähtpäevakaardi sündmuse meelega sobivate motiividega.</p>	<p>aplikatsioone erinevatest materjalidest (paber, kangas).</p>	<p>meelega sobivate motiividega.</p> <p>3. Valib kaunistusmotiivi ja kannab juhendamisel šablooniga või templi abil selle omavalitud kohale esemel (kruusil, taldrikul, pluusil jne).</p>	<p>paigutada elemente ruudu või ringi peal.</p> <p>4.Rebib paberist lihtkujundeid.</p> <p>5. Loob kompositsioone rühma kujundamiseks.</p>	<p>(voolitud, volditud, meisterdatud) esemete otstarvet ja nimetab koha, kuhu see sobib.</p> <p>4. Aitab kujundada tähtpäevaga seotud peolauda ja ruumi.</p>
VOOLIMINE	<p>1. Kasutab elementaarseid voolimistehnikaid täiskasvanu juhendamisel.</p> <p>2.Veeretab, mudib, tükeldab ja venitab voolimismassi.</p>	<p>1 Teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid.</p> <p>2. Õpetajat jäljendades muljub ja näpistab, rullib ja veeretab voolimismaterjale.</p> <p>3. Voolib esemeid näidise järgi.</p> <p>4.Kasutab süžee voolimise elemente (suured ja väikesed lumememmed).</p>	<p>1.Voolib iseseisvalt lihtesemeid.</p> <p>2. Voolib õpetaja abiga teemakohaseid kompositsioone pakutud teemal.</p> <p>3. Kasutab erinevaid voolimistehnikaid (templid, rebimine, rullimine, veeretamine jne).</p> <p>4. Ühendab voolitud detaile omavahel.</p>	<p>1. Õõnestab ümarvorme süvendit pöidlaga vajutades.</p> <p>2. Muudab voolimismaterjalide kuju neid pigistades ja venitades esemeid.</p> <p>3. Ühendab voolitud detaile omavahel.</p> <p>4. Voolib iseseisvalt.</p> <p>5. Voolib kujundeid erinevates positsioonides ning liikumises.</p>	<p>1. Loob mitmekujulisi ja püsivaid konstruktsioone, ruumilisi ja reljeefseid kujutisi.</p> <p>2. Nimetab erinevaid voolimismaterjale ja selle omadusi.</p>	<p>1. Kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära ruumiliste ja reljeefsete kujutiste loomiseks.</p>
JOONISTAMINE	<p>1.Hoiab pliiatsit õigesti käes.</p> <p>2. Kritseldab</p>	<p>1.Hoiab pliiatsit pöidla ja sõrmega (ei pane suhu).</p>	<p>1.Paigutab joonistust paberilehe keskele.</p> <p>2.Joonistab esemeid,</p>	<p>1.Jooni ja kujundeid ühendades joonistab sümbolitega, mis täienevad ja</p>	<p>1.Paigutab elemente kogu lehele, tõmbab silmapiiri.</p>	<p>1. Kasutab soovi korral koos erinevaid joonistusvahendeid nende olemusest</p>

Narva Lasteaed Kirsike

	<p>pliiatsitega paberil, kasutades selleks elementaarset meetodeid.</p> <p>3. Juhendamisel tõmbab joonistusvahendiga jooni (täpid, vertikaalsed, horisontaalsed, lainelised, katkendlikud jooned). Täidab paberilehti eredate värvidega.</p> <p>.</p>	<p>2. Tekitab iseseisvalt jämedate joonistusmaterjalidega (rasvakriitide, pehmete pliiatsitega jne) erinevaid jälgi (täppe ning vertikaalseid, horisontaalseid, sirgeid, lainelisi, katkendlikke ja spiraalseid jooni), püsides paberi piirides.</p> <p>3. Trükib näpuvärvidega sõrmede ja kogu käega.</p>	<p>mis koosnevad kahest või kolmest osast (sarnase kujuga, aga erineva suurusega).</p> <p>3. Iseseisvalt tõmbab jooni (vertikaalsed, horisontaalsed, lainelised, katkendlikud jooned) püsides paberi piirides.</p> <p>4. Tegutseb iseseisvalt kujutisi luues.</p>	<p>muutuvad keerukamaks.</p> <p>2. Joonistab ning värvib pindu värvi- ja viltpliiatsitega, kriitide ja söega, muutes joonte tihedust.</p> <p>3. Kasutab joonistusvahendeid liigse surveta, varieerides käe liikumise suunda.</p> <p>4. Orienteerub lehel.</p>	<p>2. Kasutab töövahendeid: värvi- ja viltpliiatsid, kriidid, liigse surveta.</p> <p>3. Juhendamisel kasutab erinevaid tehnikaid akvarelli- ja guaššiga töös (varjund, sulgede tehnika, jäljend, viirutus jne)</p> <p>4. Tõmbab sirgjooni erinevates suundades ja erinevate laiustega; joonistab kaari, ringe, ovaalseid kujundeid ja lainelisi jooni.</p> <p>5. Ei kahjusta paberit ega joonistusvahendeid.</p> <p>6. Värvib oma-joonistatud või värviraamatu kujundeid, püsides etteantud joonte piires.</p>	<p>lähtuvalt.</p> <p>2. Värvib oma-joonistatud või värviraamatu kujundeid, varieerides käe liikumise suunda.</p> <p>3. Sobitab pindu kattes heledaid ja tumedaid, peeni ja jämedaid jooni.</p> <p>4. Joonistab kontuuri hariliku pliiatsiga, loob kavandeid.</p>
MAALIMINE	<p>1. Maalib teadmatult, jämedalt, tugevasti vajutades pliiatsile.</p>	<p>1. Tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu.</p>	<p>1. Katab pinna ühtlaselt, maalib pintsliga erinevaid kujundeid.</p>	<p>1. Võtab pintslile vajaduse korral lisaks värvi ja katab pindu.</p> <p>2. Teeb objektidele</p>	<p>1. Juhendamisel kasutab erinevaid maalimistehnikaid (kasutab värvipaletti, värvitoone).</p>	<p>1. Segab värve uute toonide saamiseks.</p> <p>2. Kasutab töös eri jämedusega pintsleid.</p>

Narva Lasteaed Kirsike

	<p>2. Tunneb rõõmu maalimisest.</p>	<p>2. Võtab pintslile vajaduse korral lisaks värvi ja katab pindu, loputab pintsli.</p> <p>3. Varieerib käe liikumise suunda liigse surveta.</p>	<p>2.Kasutab töövahendeid: pintsel (selgitusel kasutab töös pintsli erinevaid osi).</p> <p>3. Võtab pintslile vajaduse korral lisaks värvi ja katab pindu.</p>	<p>väiksemaid detaile pintsli vajutuste ja -tõmmetega.</p> <p>3. Ei kata maalides juba küllaldaselt kaetud pinda korduvalt.</p>	<p>2. Juhendamisel segab värve uute toonide saamiseks.</p> <p>3.Kasutab akvarelli.</p> <p>4. Kasutab töös eri jämedusega pintsleid.</p> <p>5.Liigub paberil pintsliga vabalt.</p> <p>6. Loputab pintsli vees.</p>	<p>3. Väldib värvide määrdumist.</p> <p>4. Kasutab töös pintsli erinevalt (pintsli otsa ja külge).</p>
<p>MEISTERDAMINE</p>	<p>1. Juhendamisel kortsutab täiskavatu abiga pehmet paberit ning rebib paberist tükke ning paigutab neid liimiga kaetud paberile.</p>	<p>1.Kortsutab iseseisvalt pehmet paberit ning rebib paberist tükke.</p> <p>2.Katab aluspinna liimiga, puistab sellele erinevaid objekte ja liimib kujundeid.</p> <p>3.Õpetaja abiga koostab kujutist erinevatest elementidest.</p>	<p>1.Oskab käsitseda kääre, lõikab läbi pabeririba.</p> <p>2. Voldib paberi pooleks.</p> <p>3. Matkib täiskasvanu tegevust, lihtsama mänguasja valmistamisel.</p>	<p>1. Oskab kasutada kääre, lõikab, voldib ja rebib lihtsaid kujundeid.</p> <p>2. Rebib ja lõikab paberist ribasid ja kujundeid ning kleebib need sõltuvalt töö olemusest.</p> <p>3. Lükib paelale, traadile vms auguga esemeid.</p> <p>4. Valib meelepärased meisterdamisvahendid (looduslikku ja</p>	<p>1. Lõikab kääridega etteantud joont mööda.</p> <p>2. Rebib ja lõikab paberist ribasid ja kujundeid ning kleebib need sõltuvalt töö olemusest.</p> <p>3.Juhendamisel õpib põimetehnikat.</p>	<p>1. Kujundab või täiendab oma tööd, kleepides sellele erinevast materjalist tükke, objekte jne.</p> <p>2. Valib eri materjalide liitmiseks ühendusviiside seast oma mõtte teostamiseks sobivamad või leiab oma võtted.</p> <p>3. Valmistab lihtsa mänguasja täiskasvanu tegevust matkides.</p> <p>4. Loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades</p>

Narva Lasteaed Kirsike

				tehismaterjali, paberit jms) ning neid omavahel ühendades või materjale kombineerides loob oma töö.		ning räägib nende otstarbest. 5. Lõikab kääridega kujundeid (jälgib joont).
KUNSTITEOSTE VAATLEMINE, VESTLUSED KUNSTITEOSTEST, KUNSTIST	<p>1. Emotsionaalselt reageerib värvidele, ilusale mänguasjale, illustratsioonile</p> <p>2. Suunavate küsimuste abil leiab pildil tuttavaid esemeid.</p>	<p>1. Vaatleb pilte, näidistoid ja raamatute illustratsioone ning vastab küsimustele.</p> <p>2. Näitab teistele oma tööd kui kunstiteost ja räägib sellest.</p>	<p>1. Tajub ja analüüsib raamatuillustratsiooni ja kunstitoid ning esitab nende kohta küsimusi ja avaldab arvamust.</p> <p>2. Jutustab küsimuste toel, mida ta on oma töödes kujutanud.</p>	<p>1. Vaatleb omal algatusel raamatuillustratsiooni ja kunstitoid ning esitab nende kohta küsimusi ja avaldab arvamust.</p> <p>2. Jutustab küsimuste toel, mida ta on oma töödes kujutanud, ning nimetab, mis materjale ta on oma töös kasutanud.</p> <p>3. Suhtub heasoovlikult kaaslaste töödesse.</p>	<p>1. Annab oma tööle hinnangut ja avaldab oma arvamust.</p> <p>2. Tajub ja emotsionaalselt reageerib kunstiteostele.</p> <p>3. Huviga vaatleb raamatuillustratsiooni ja kunstitoid ning esitab nende kohta küsimusi ja avaldab arvamust.</p>	<p>1. Märkab teoseid või ümbruses leiduvaid objekte vaadeldes ning kirjeldades detaile ja värve ning tajub meeleolu.</p> <p>2. Fantaseerib ja jutustab teose juurde ka loo: mis juhtus enne, mis juhtub pärast.</p> <p>3. Kasutab raamatuillustratsioone, fotosid ja kunstiteoseid (sh skulptuure) oma töö lähtealusena, luues oma vaba ja isikupärase variandi.</p>
KONSTRUEERIMINE	<p>1. Täiskasvanute abiga ehitab lihtsaid mudeleid (teed, väravad, mööbel)</p>	<p>1. Ehitab lihtsaid mudeleid näidise järgi, kasutab erineva suurusega ehitusdetaile.</p> <p>2. Mõistab ehituse eesmärki, kasutab</p>	<p>1. Ehitab lihtsaid mudeleid näidise järgi, kasutab erineva suurusega ehitusdetaile.</p> <p>2. Nimetab ja õigesti kasutab ehitusdetaile.</p>	<p>1. Loob ehitisi vastavalt täiskasvanu ülesannetele.</p> <p>2. Kasutab erineva suurusega ehitusdetaile.</p>	<p>1. Konstrueerib vastavalt oma ideele, ehitab skeemi järgi ning lahendab labürindi ülesandeid.</p> <p>2. Suuliste juhiste kohaselt konstrueerib</p>	<p>1. Loob mudeleid antud teemal erinevatest konstruktoritest ja paberist.</p> <p>2. Kasutab origami tehnikat.</p>

Narva Lasteaed Kirsike

		seda mänguasjadega mängimiseks.			paberist origami.	3. Tunneb huvi liikuvate struktuuride loomise vastu ja leiab lihtsaid tehnilisi lahendusi.
--	--	---------------------------------	--	--	-------------------	--

5.6 VALDKOND MUUSIKA

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid. Laps ...

- tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkonna „Muusika” sisu:

- laulmine;
- muusika kuulamine (loodushelide kuulamine);
- muusikalis-rütmiline liikumine (laulud, muusikamängud, tantsud, harjutused, rütmika, logarütmika, sõrmemängud, fantaasialiigutused, muusikalised liikumismängud);
- pillimäng.

Lapse arengu eeldatavad tulemused „Muusika“ valdkonnas

Üldteema	1-2 aastane	2-3 aastane	3-4 aastane	4-5 aastane	5-6 aastane	6-7 aastane
----------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Narva Lasteaed Kirsike

<p>LAULMINE</p>	<p>1. Kuulab ja jälgib õpetaja laulu. 2. Püüab õpetajaga kaasa laulda (lauldes kaasa nt üksikuid silpe, sõnu, laululõike).</p>	<p>1. Huvitub laululistest tegevustest. 2. Osaleb laulude esitamises (plaksutab või laulab kaasa).</p>	<p>1. Laulab rühmaga samas tempos. 2. Laulab peast lihtsamaid õpitud rahva- ja lastelaule (nii eesti kui ka vene keeles).</p>	<p>1. Laulab väljahingamisel loomuliku häälega. 2. Esitab laule rühmaga samas tempos. 3. Laulab laulvalt, erineva helivõimega.</p>	<p>1. Laulab ilmekalt, lähtudes laulu ja teksti karakterist. 2. Laulab pingeta, võtab hingeõhu fraaside vahel, jälgib laulu ajal kehahoiakut.</p>	<p>1. Laulab ilmekalt voolava ja pehme häälega eakohaseid rahva- ja lastelaule. 2. Esitab neid laule nii rühmas kui ka üksi.</p>
<p>MUUSIKA KUULAMINE</p>	<p>1. Kuulab erinevaid muusikateoseid. 2. Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast.</p>	<p>1. Reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule (nt plaksutab, kõigutab keha vmt). 2. Tunneb tuttavaid muusikateoseid.</p>	<p>1. Väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid liigutuste ja liikumisega. 2. Tunneb kuulmise järgi ära mõningaid õpitud laule.</p>	<p>1. Oskab iseseisvalt iseloomustada eakohast muusikat. 2. Väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste kaudu, näiteks järgib tempot ja rütmi kehalise liikumisega või, tundes ära õpitud laulu (kuuldes nii melodiat kui ka sõnu), hakkab kaasa laulma.</p>	<p>1. Tunneb ära lihtsamaid žanre (marss, laul, tants). 2. Tähelepanelikult kuulab muusikat ja mõistab selle sisu. 3. Väljendab loovalt muusika kuulamisest saadud elamusi.</p>	<p>1. Kuulatud muusikat iseloomustades kasutab eakohast sõnavara. 2. Näitab tegevuses üles loomingulist initsiatiivi, toetudes oma kogemusele kuulatud palade suhtes (nt jutustab, mida kuulis muusikas). 3. Eristab vokaal- ja instrumentaalmuusika lihtsamaid žanre (hällilaul, marss, tantsuviis, rahvalaul).</p>
<p>MUUSIKALIS-RÜTMILINE LIIKUMINE</p>	<p>1. Alustab liikumist esimese muusikaheliga.</p>	<p>1. Liigub koos õpetajaga vastavalt muusika</p>	<p>1. Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu (nt</p>	<p>1. Muudab liikumist muusikaosade ja muusikaliste</p>	<p>1. Liigub ja tantsib sünkroonis teistega, kasutades tuttavaid</p>	<p>1. Väljendab ennast loovalt liikumise kaudu, toetudes</p>

Narva Lasteaed Kirsike

	<p>2.Sooritab koos õpetajaga lihtsaid liikumisi vastavalt laulu tekstile (nt paigaltammumine, keerutamine üksikult, koosjalu hüplemine, lehvitamine, käte peitmine selja taha, vibutamine sõrmega, kükitamine).</p>	<p>meeleolule, arvestades pulssi ja meetrumit (kõnd ja jooks, päkkadel kõnd, ühe ja vaheldumisi kahe jalaga koputamine, keerutamine paarilisega).</p>	<p>plastilise intoneerimise ehk loova liikumisega).</p> <p>2. Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente (nt põlvetõste kõnd ja jooks, liikumine hanereas ja ringis).</p> <p>3. Osaleb laulumängudes.</p>	<p>väljendusvahendite vaheldumise põhjal (tempo, dünaamika, register).</p> <p>2. Esitab õpetaja seatud tantse, kasutades õpitud tantsuelemente.</p> <p>3. Aktiivselt osaleb laulumängudes.</p>	<p>liigutusi.</p> <p>2. Reageerib muusika tempo muutustele rütmiliselt täpselt (nt muudab liikumissuunda muusika dünaamika ja tempo järgi).</p> <p>3. Oskab välja mõelda uusi liigutusi laulumängude juurde.</p>	<p>õpitud muusikalistele väljendusvahenditele.</p> <p>2. Sooritab tantsuliigutusi sünkroonselt, väljendusrikkalt ja õige kehahoiuga.</p>
<p>PILLIMÄNG</p>	<p>1.Mängib õpetaja ettenäitamisel kaasa kuulnud muusikale kehapillil (plaksutab, patsutab kaasa pulssi või rütmi).</p> <p>2. Mängib õpetaja ettenäitamisel lihtsamaid löökpille.</p>	<p>1. Emotsionaalselt reageerib muusikapillide helidele.</p> <p>2. Mängib muusikat kuulates, liikudes ja lauldes kaasa pulssi või rütmi kehapillil, kõlapulkadel, randmekuljustel, väikesel trummil ja marakal.</p>	<p>1. Mängib rütmipille (näiteks kõlapulgad, trumm, kuljused) muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks.</p> <p>2.Tunneb pulssi või rütmi, kasutades kehapille.</p>	<p>1.Mängib rütmipille (nt kõla karpi, trummi, kuljuseid, pandeirat) muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks.</p> <p>2. Eristab kuulates neid tämbri järgi.</p> <p>3. Mängib rütmisaateid lasteriimidele ja – lauludele.</p> <p>4. Ansambli mängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega,</p>	<p>1. Mängib rütmi- ja meloodiapillidel (nt puuagoogo, taldrik, guiro, triangel, kõlaplaadid) lihtsamaid ostinato kaasmänge (lühikest korduvat rütmi-, viisi- või meloodialõiku).</p> <p>2. Osaleb lastepilliansambli mängus (alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos).</p>	<p>1. Oskab mängida eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel kaasmänge õpitud lauludele, lasteriimidele ja instrumentaalpaladele.</p> <p>2. Mängib nii pilliansambelis kui ka üksi.</p> <p>3. Kasutab elementaarseid dünaamilisi toone (valjusti, vaikselt).</p>

				mängib nendega ühes tempos.		
--	--	--	--	--------------------------------	--	--

5.7 VALDKOND LIIKUMINE

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid. Laps ...

- tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkonna „Liikumine“ sisu:

- liikumisalased üldteadmised;
- põhiliikumised;
- liikumismängud;
- erinevad spordialad;
- tants ja rütmika.

Lapse arengu eeldatavad tulemused valdkonnas „Liikumine“

Üldteema	2aastane	3aastane	4aastane	5aastane	6aastane	7aastane
LIKUMISTEADMISED	1. Sooritab harjutusi aktiivselt ja entusiastlikult. 2. Liigub õpetaja juhendamisel	1. Valib õpetaja korraldusel teiste riiete hulgast välja võimlemisriided. 2. Arvestab	1. Sooritab harjutusi õpetaja korralduste ja sõnalise seletuse järgi.	1. Nimetab kodukohas harrastatavaid spordialasid ja peetavaid spordivõistlusi.	1. Osaleb lasteaia spordipäeval. 2. Talub kaotust võistlusmängudes.	1. Nimetab erinevaid spordialasid ja mõne Eesti tuntuma sportlase.

Narva Lasteaed Kirsike

	<p>ohutult.</p> <p>3. Peatub signaali kuuldes.</p>	<p>rühmakaaslasi aktiivses tegevuses.</p>	<p>2. Järgib meeldetuletamise korral hügieeni nõudeid.</p>	<p>2. Teab spordivahendite nimetusi ning kasutab erinevaid spordivahendeid (nt topispall) ohutult, sobival viisil ja kohas.</p> <p>3. Õpitud tegevustes kasutab ohutuid liikumisviise.</p>	<p>3. Teab ja kasutab mõisteid õpitud terminoloogia piires.</p> <p>4. Teab erinevaid spordialasid ja tuntumaid sportlasi.</p>	<p>2. Liikudes ja mängides peab kinni üldistest ohutusreeglitest.</p> <p>3. Omab spordi- ja igapäevariietust.</p>
<p>PÕHILIIKUMISED</p>	<p>1. Ronib ning roomab üle ja läbi väikeste takistuste.</p> <p>2. Kõnnib piiratud pinnal.</p> <p>3. Säilitab kõndides ja joostes sihi.</p> <p>4. Hüpitab käes palli ning jälgib selle suunda.</p> <p>5. Sooritab kaugushüpe.</p> <p>6. Roomab kaarte all.</p> <p>7. Jookseb väljaku</p>	<p>1. Sooritab põhiliikumisi.</p> <p>2. Säilitab liikudes tasakaalu nii tasakaalupingil kui ka vähendatud pinnal.</p> <p>3. Iseseisvalt võtab ringi, kõnnib ja jookseb kolonnis.</p> <p>4. Hüppab üle objektide.</p> <p>5. Veeretab ja viskab palli.</p>	<p>1. Sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes.</p> <p>2. Teeb koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi.</p> <p>3. Hüppab üle objektide, ronib kaare all, ronib varbseinal.</p> <p>4. Veeretab ja viskab palli.</p>	<p>1. Kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes.</p> <p>2. Sooritab staatilist tasakaalu nõudvaid harjutusi.</p> <p>3. Teeb harjutusi väikevahenditega.</p>	<p>1. Ronib varbseinal vahelduva sammuga ning täidab lisaulesandeid.</p> <p>2. Täidab rivi harjutusi nii objektidega kui ka objektideta.</p> <p>3. Sooritab: jooksmist, hüppamist, hüppatsuga hüppamist, kaugushüpe, harjutusi palliga.</p>	<p>1. Sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud ja rütmilised.</p> <p>2. Säilitab paigal olles ja liikudes tasakaalu.</p> <p>3. Kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt korraga, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt.</p> <p>4. Ronib, teeb harjutusi palliga, hüppab hüppatsuga,</p>

Narva Lasteaed Kirsike

	ühest otsast teise.					heidab rõngaid sisse, oskab kasutada võru.
LIIKUMISMÄNGUD	Mängib koos juhendaja ning kaaslastega kõnni- ja jooksumänge (juhtiv mängija on õpetaja).	1. Mängib matkiva sisuga 1-2 reeglita kõnni- ja jooksumänge. 2. Mängib iseseisvalt aktiivse liikumisega mängu (juhtiv mängija on õpetaja).	1. Mängib 2-4 reeglita liikumismänge. 2. Pingutab end rühma tegevustes ühise eesmärgi nimel (juhtiv mängija on laps).	1. Mängib kollektiivseid võistlusmänge. 2. Osaleb jõukohastel teatevõistlustel (nt joonejooksud). 3. Tunnustab nii enda kui ka vastasmeeskonna edu.	1. Käsitseb mängu- ja spordivahendeid loovmängudes.	1. Võistleb kombineeritud teatevõistlustel (nt takistusriba läbimine). 2. Mängib sportlike elementidega mängu (korvi visked, jalgpall). 3. Organiseerib ise liikumismänge. 4. Kasutab ausa mängu põhimõtteid ning peab kinni kokkulepitud mängureeglitest.
SPORDIALAD: VÕIMLEMINE	1. Sooritab ettenäitamise ja juhendamise järgi asendeid ja liikumisi. 2. Jookseb veereva vahendi (palli, rõnga) järel.	1. Sooritab võimlemisharjutusi eri asenditest ja erinevate vahenditega. 2. Teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos õpetaja ning kaaslastega.	1. Sooritab juhendamisel kuni neljast harjutusest koosnevat kombinatsiooni. 2. Hoiab oma kohta erinevates rivistustes: kolonnis, ringis, viirus.	1. Teeb vahenditega (pall, hüpits) harjutusi eakohaselt tehniliselt õigesti. 2. Valitseb oma liigutusi koordineerimise ja tasakaalu nõudvaid harjutusi tehes.	1. Valitseb harjutusi tehes oma liigutusi ja kehahoidu. 2. Säilitab dünaamilistes harjutustes tasakaalu.	1. Valitseb oma liigutusi nii ruumis, maastikul kui ka tänaval. 2. Sooritab painduvust, kiirust, vastupidavaust ja jõudu arendavaid tegevusi.

Narva Lasteaed Kirsike

		3. Teeb painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi.		3. Sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi.		
SPORDIALAD: KELGUTAMINE, SUUSATAMINE	1. Istub kelgul ja hoiab tasakaalu mäest laskudes.	1. Veab tühja kelku. 2. Sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla.	1. Veab tühja kelku. 2. Sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla. 3. Liigub suuskadel otsesuunas. 4. Veab kelgul kaaslast.	1. Veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast. 2. Kelgutab mäest alla, täites eriülesandeid (nt haarab esemeid). 3. Suusatades kasutab libisemist.	1. Suusatab vahelduva libiseva sammuga. 2. Käsitseb suusavarustust õpetaja abiga.	1. Osaleb kelguvõistlustel. 2. Sõidab nõlvakust alla põhiasendis. 3. Suusatab koordineeritud liikumisega. 4. Käsitseb suusavarustust iseseisvalt.
SPORDIALAD: UJUMINE			1. Kasutab sihipäraselt abivahendeid (rõngas, kätised, nn nuudel).	1. Mängib veemänge ega karda vett.	1. Hingab vette. 2. Kasutab ujumisoskuse harjutamiseks abivahendeid.	1. Ujub abivahendiga. 2. Järgib basseini kasutamise ohutusreegleid.
TANTS JA RÜTMIKA	1. Kasutab liikudes rütmipille juhendaja abiga. 2. Sobitab juhendaja abil liikumist muusika järgi.	1. Kõnnib, jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi. 2. Sooritab õpetaja juhendamisel liigutusi muusika järgi erinevas tempos.	1. Sooritab imiteerivaid liigutusi muusika järgi. 2. Plaksub ja liigub vastavalt rütmile.	1. Jäljendab liikumisega erinevaid rütme. 2. Liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele ja aeglustumisele. 3. Liigub muusika järgi iseseisvalt ja	1. Kohandab oma liigutusi etteantud rütmiga. 2. Kasutab lihtsaid tantsusamme üksi ja rühmas tantsides.	1. Sooritab rütmiliikumisi ühel ajal koos kaaslastega. 2. Liigub enda tekitatud rütmi järgi ning vahelduva tempoga kiirelt aeglasele.

Narva Lasteaed Kirsike

				vabalt.		<p>3. Väljendab liikumise kaudu emotsioone.</p> <p>4. Kasutab liikudes loovalt vahendeid (lindid, rätikud, rõngad).</p>
VABA AEG JA LOODUSLIIKUMINE	<p>1. Mängib vabamängus iseseisvalt.</p>	<p>1. Matkab õpetaja või vanematega looduses.</p> <p>2. Teeb kaasa kuni 500 m pikkuse rännaku ja püsib kolonnis.</p>	<p>1. Algatab iseseisvalt mängu.</p> <p>2. Tegutseb iseseisvalt lasteaia õuealal.</p>	<p>1. Kasutab spordi- ja mänguväljakute vahendeid sihipäraselt.</p> <p>2. Sooritab rännakuid ja orienteerub koos õpetajaga.</p>	<p>1. Suudab sõita tõukerattaga, kahe rattalise rattaga, suusatada, rulluisutada.</p>	<p>1. Tegutseb iseseisvalt (ka koduümbruse) mängu- ja spordiväljakul.</p> <p>2. Mängib lihtsamaid maastikumänge.</p>

6. LAPSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED

Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist.

Lapse arengut hindavad tema rühmaõpetajad, kaasates vajadusel lasteaia logopeedi ning ainevaldkondade – muusika, liikumise ja eesti keele õpetajad. Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatusgevuse valdkondade tulemused. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.

6.1 Hindamise korraldamine.

Lapse arengutaseme hindamist kirjalikult viiakse 2 korda aastas (sügisel ja kevadel) tema arengu dünaamika jälgimiseks: pedagoogid hindavad ja analüüsivad lapse teadmisi ja oskusi, võrdlevad eelmise hindamise tasemega. Vajaduse korral teeb pedagoog muudatusi lapse arengukeskkonda, korrigeerib õigeaegselt lapse arenemist.

6.2 Hindamise meetodid:

- vaatlus;
- vestlus, intervjuu, küsimustik;
- laste tööde analüüs;
- testid ja muud arengu hindamise vahendid.

7. ERIVAJADUSTEGA LAPS

Erivajadustega on laps, kelle võimetest, tervislikust seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas. Seega on võimalik lapse erivajadusi määratleda üksnes tema arengu põhjaliku tundmaõppimise järel ning konkreetset kasvukeskkonda arvestades.

Erivajadustega laste ja nende perede abistamine on alati ja igas lasteaia rühmas meeskonnatöö. Erivajadustega lapse arengu hindamine ja arendustegevuse planeerimine toimub nii, et spetsialistid jagavad informatsiooni omavahel ja ka perekonnale.

Individuaalne arenduskava koostatakse rühma meeskonna otsusel neile lastele, kelle arengutase erineb mõnes valdkonnas oluliselt eeldatavast eakohasest tasemest ning kelle erivajaduste tõttu on vaja teha rühma keskkonnas enam muudatusi. IAK-i rakendamine võimaldab arvestada erivajadustega lapse ja tema perekonna vajadusi, aitab tagada lapse turvalise ja võimetekohase arengu. Olenevalt erivajadustest esitab IAK lapse arengule võrreldes rühma õppekavaga kas

- suurendatud nõudmised (andekad lapsed),
- vähendatud nõudmised (arengulise mahajäämusega lapsed).

7.1 Individuaalse arengukava koostamise protsess

Individuaalse arengukava koostamise protsessis on eristatavad järgmised põhiastjad:

- võimaliku erivajadustega lapse märkamine;
- arenguveestlusele lapsevanematega peaks eelnema lasteaia ja spetsialistide meeskonna omavaheline arutelu. Siin fikseeritakse arendustegevuse üldeesmärgid, valdkonnad ja jõukohased oskused, valmistatakse ühiselt arenguveestluseks. Teisel korral kutsutakse osalema lapsevanemad ning neile tutvustatakse eelnevalt kirja pandud kava, tehakse vajadusel parandusi ja täiendusi lapsevanemalt lisanduva informatsiooni alusel;
- individuaalne arengukava rakendamine nii, nagu arenguveestlusel kokku lepatakse. IAK hõlmab vastavalt vajadusele erinevas vahekorras nii individuaalset tegelemist lapsega, tegutsemist väiksemas grupis (alarühma tegevused) kui ka võimetekohast osalemist frontaalsetes tegevustes (ühistegevused);
- individuaalne arengukava koostatakse kindlaks ajavahemikuks, ajaline kestus võib sõltuvalt lapse arengu tempost ja erivajaduste alaliigist olla mõnest kuust kuni terve õppeaastani.

8. LAPSE KOOLIVALMIDUSE HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Koolivalmidus on valmisolek minna mänguliselt põhitegevusele üle õpitegevusele.

Valmisolek õpingute alustamiseks kujuneb samm-sammult kogu koolieelse perioodi jooksul.

Valmisoleku kujunemist mõjutavad nii sünnipärased eeldused ja võimed kui ka

kasvukeskkond, milles laps igapäevaselt elab ja areneb.

Koolieeliku arengu hindamine viiakse läbi kaks korda õppeaastas, sügisel ja kevadel. Kõik saadud tulemused dokumenteeritakse ja lisatakse lapse arengumappi. Antud tulemuste põhjal antakse tagasisidet lapsevanemale. Infot lapse koolivalmiduse kohta annavad rühmaõpetajad vanemale aastaringselt

8.1 Koolivalmiduskaart

- Koolivalmiduskaart on dokument, milles kirjeldatakse laste, kes on saanud enne käimasoleva aasta 1. oktoobrit seitsmeaastaseks või kelle vanemad taotlevad põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lõike 5 alusel koolikohustuslikust east noorema lapse kooli õppima asumist või kellel on nõustamiskomisjoni soovitusel koolikohustus ühe õppeaasta võrra edasi lükatud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 9 lõike 3 alusel, arengu tulemusi üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades lähtuvalt koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, tuues välja lapse tugevused ja arendamist vajavad küljed.
- Lapse arengut jälgitakse lasteaia pedagoogide ja logopeedi poolt kogu koolieelsel perioodil.
- Koolivalmiduskaardi allkirjastavad selle koostamisel osalenud isikud: rühmaõpetajad, lapsevanem (eeskostja) ja lasteasutuse direktor või selleks volitatud isik.
- Koolivalmiduskaarti säilitatakse lasteasutuses viis aastat.

9. ARENGUVESTLUSE LÄBIVIIMINE LAPSEVANEMATEGA

Arenguvestlus on regulaarne ja ettenähtud pedagoogilise tegevuse osa. See on dokumenteeritav ning usaldav vestlus pedagoogi ja lastevanemate vahel. Vestluse käigus arutletakse lapse tugevaid ja nõrgemaid külgi. Pedagoogide ülesandeks on ka seletada lastevanematele lapse vajadusi, mis jäävad lasteaia kompetentsusest väljapoole.

Arenguvestlus õpetaja ja lapsevanemate vahel aitab:

- leida koostöövõimalusi lapse arengu toetamiseks.
- luua usaldavad suhted lastevanemate ja pedagoogide vahel.
- anda edasi informatsiooni sellest, kuidas laps tuleb toime lasteaias.
- saada informatsiooni lasteasutuse väljaspoolsete lapse tegevuste ja huvide kohta.

- saada ülevaade lapse pere väärtuste kohta ja sellest, mida tehakse perekonnas lapse arendamiseks.

9.1 Arenguestluse kord.

- Arenguestluse eesmärk. Põhieesmärgiks on soodustada lapse mitmekülgne areng lapse pere ja lasteaia koostöö abil. Üldeesmärkide püstitamine ning töö laste arendamiseks.
- Arenguestluste läbiviimise aeg ja koht. Vähemalt üks kord õppeaastas viivad õpetajad lastevanematega läbi arenguestluse. Arenguestlus toimub lasteasutuse ruumides rahulikus ja sõbralikus atmosfääris, kui keegi ei saa vestlust segada. Pedagoogid lepivad iga lapsevanemaga kokku arenguestluse läbiviimise aja, mis on talle sobiv. Arenguestluste graafik koostatakse sügisel, kus on planeeritud kõik kohtumised maini. Arenguestluse läbiviimise aja ja kuupäeva võib korrigeerida vajaduse korral. Kui lasteaeda tuleb uus laps, siis toimub vanemaga arenguestlus 2 kuu jooksul.
- Arenguestluses osalejad. Arenguestluses osalevad lapse vanemad või hooldajad, lasteaia õpetajad, vajaduse korral ka logopeed.
- Vestluse läbiviimine. Arenguestlust juhivad pedagoogid. Tehakse lapse arengu ühisanalüüs ning planeeritakse korrigeerimise võimalusi.
- Kokkulepped lastevanemate ja pedagoogide vahel. Arenguestluse tagajärjel lepivad vanemad ja pedagoogid kokku lapse edaspidise arengu ühistegevustes. Arenguestluse käigus pakutakse lastevanematele vajaduse korral saada vajalik professionaalne abi lasteaias (näiteks logopeed, profülaktiline võimlemine).
- Kokkuvõtted ja tagasiside. Arenguestluse lõpus arutletakse, kuidas läks arenguestlus ning selgitatakse välja, kas vanemad ja pedagoogid mõistavad ühtemoodi oma tegevusi lapse arengu kohta.
- Arenguestluse protokoleerimine. Arenguestluse läbiviimise kohta koostatakse protokoll, mida hoitakse alles lapse lasteaia lõpetamiseni. Õpetaja täidab protokollid, aga allkirjastavad selle nii õpetaja kui ka lapsevanem. Arenguestluse eksemplar hävitatakse või lastevanemate soovil antakse neile kätte lapse lasteaiast lahkumisel.

10. KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA

Partnerlussuhte mõõtmised koostöös lapsevanematega on järgmised:

- lapsevanemaid nähakse koostöös aktiivsete partneritena;
- professionaalsus lasteaias on perekeskne;
- lasteaiatöötajad väärtustavad lapsevanemate kogemust ja asjatundlikkust.

Toimides koostöös kui partnerid, lähtutakse põhimõttest „Me leiame koos lahenduse!”

Partnerluse põhimõtetest lähtuva koostöö tunnused on:

- koostöövormide mitmekesisus, mis lõimub erinevate vajaduste ja võimalustega;
- lapsevanemate omavaheliste kontaktide soodustamine;
- tõsine suhtumine lapsevanemate kompetentsusesse ja vastutusse;
- abivalmidus probleemide lahendamisel;
- huvitavate mõtete ja ettepanekute vastastikune vahetamine;
- lapsevanemad tunnevad end lasteaias viibides hästi.

11. ÕPPEKAVA UUENDAMINE JA TÄIENDAMINE

Õppekava uuendus ja muudatus viiakse läbi vajadusel pärast õppe-kasvatustegevuse hindamise ja analüüsi läbiviimist või arengukavva valdkonnas „Õppe- ja kasvatustöö“ muudatuste sisseviimisel.

Õppekava uuenduse ja muudatuse kinnitab lasteaia direktor pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates hoolekogu arvamuse ära.